

Till Lunda, Orkesta, Skepptuna och Fasterna

Upplands fornminnesförenings höstutflykt 1955

Bild 1. Det vidsträckta gravfältet vid Vaxtuna i Orkesta socken studeras ingående.

Söndagen 25 sept. 1955 företog Upplands fornminnesförening sin traditionella höstutflykt. Två fullsatta bussar avgingo från Uppsala kl. 9 i färdriktning mot det forna folklandet Attundaland. Vid Norrby i Lunda socken, där samma dag minnesstenen över Hundra härads kompani av Upplands regemente skulle avtäckas, gjordes det första uppehållet. Kantor Olle Öhrn hälsade fornminnesföreningen välkommen till Attundaland och kapten Gustaf Söderblom, minnesstensens initiativtagare, talade om det gamla Hundra härads kompani. I Vaxtuna i Orkesta socken redo-

gjorde landsantikvarie Sundquist för olika forskares teorier om Tunatornerna, varefter det vackra och imponerande gravfältet strax intill gården besågs. Innan färden gick vidare fingo deltagarna även studera den ett stycke från gården belägna s. k. Köhögen, vars storlek mäter sig med Mälardalens övriga kungshögar. Om den undersökning, som företogs år 1724 av Antikvitetskollegiet och om de fynd som då gjordes, berättade landsantikvarien.

Vid ruinen efter det medeltida Lindholmens sätesbyggnad, där enligt traditionen Gustav Vasa föddes 1496 och där en minnessten rests 1866, gjordes nästa uppehåll. För Lindholmens historia och för traditionerna om Gustav Vasas födelseplats redogjorde amanuens Anna-Märta Berg. Efter denna programpunkt vidtog den högt skattade lunchrasten innan man begav sig till den ståtliga Skepptuna kyrka, vilken i sin imposanta tornarkitektur speglar de former som Uppsala domkyrkas tornkroppar hade före den Zettervallska restaureringen. Kyrkans yttre demonstrerades av landsantikvarien och dess inre av amanuens Berg.

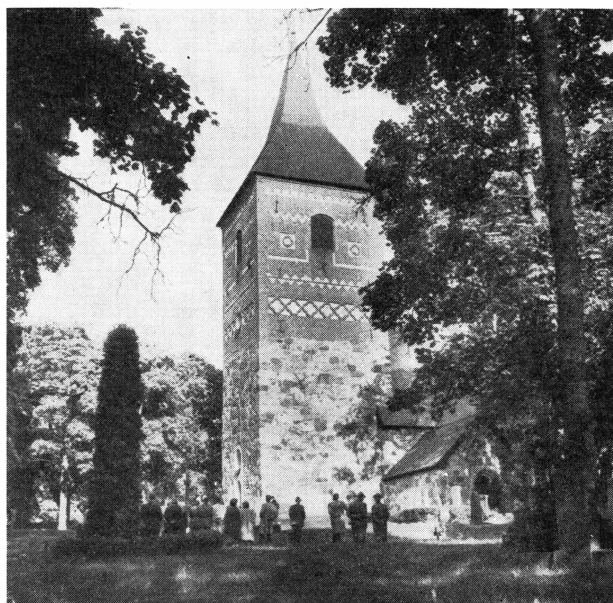

Bild 2. Skepptuna kyrkas ståtliga torn med blindingar väckte berättigad uppmärksamhet.

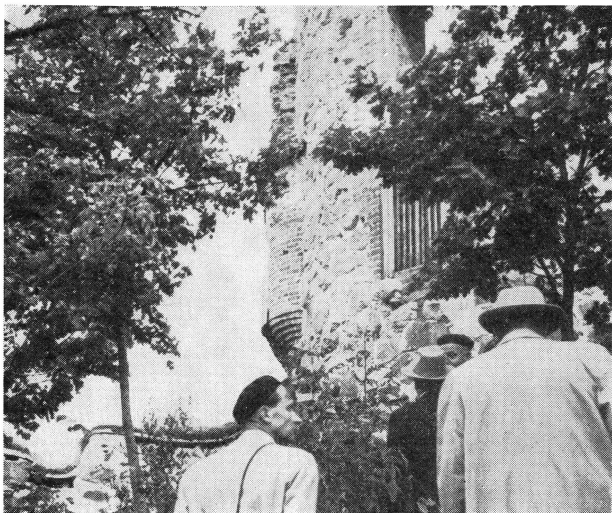

Bild 3. Från besöket vid Mörby slottsruin i Fasterna socken. Den väl anlagda »priveten», som syns å ruinens yttersida, beses.

I Fasterna socken besöktes Mörby slottsruin, den enda borgen från vasatiden i Uppland med helt kringbyggd borggård. Sedan landsantikvariern berättat det vid Skedvikens strand vackert belägna Oxenstiernska slottets byggnadshistoria och dess konserveringsarbeten i Riksantikvarieämbetets regi på 1930-talet företogs rundvandring genom slottsruinens många olika utrymmen. Vid besökets avslutning på borggården uttalade fornminnesföreningens hedersledamot häradshövding Nils Edling färd-deltagarnas tack till resans arrangörer. På hemfärden gjordes ett kortare uppehåll vid Husby-Långhundra kyrka och vid 17-tiden var man åter i Uppsala.